

PTE MŰVÉSZETI KAR

Képzőművészeti tanárszak

A KOMPLEX SZÓBELI VIZSGA TÉMAKÖREI

A záróvizsga feltételei

A záróvizsga a hallgató komplex záróvizsgálója, melynek keretében bizonyítja, hogy a képzőművész-tanár mesterszakon a képzés folyamatában megszerezte a szükséges ismereteket, azokat komplexen és kreatív módon képes alkalmazni és az oktatás területén továbbadni. Kialakultak a szükséges alkotóművészi készségei, valamint pedagógiai képességei és mindezek alapján alkalmas a KKK-ban elvárt kompetenciák gyakorlására.

A tanári záróvizsga (TZV) részei:

- a tanári szakdolgozati portfólió bemutatása és védése
- a komplex szóbeli vizsga

A záróvizsga eredménye az alábbi részeredményekből tevődik össze:

- a szakdolgozati portfólióra és a komplex szóbeli vizsgára kapott érdemjegyek átlaga.

Záróvizsgakérdések és a hozzájuk rendelt szakirodalom*

1. A pedagógia alapjai

- a) Világkép, emberkép és gyermekkép különböző történeti korszakokban, az egyes korok nevelési eszményei, a jelentősebb (egyetemes és magyar) pedagógiai gondolkodók
- b) Az öröklődés és nevelhetőség kérdésének bemutatása a vizuális művészeti területeken.

Irodalom:

- Mészáros István, Németh András és Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Pukánszky Béla (2001): *A gyermekkor története*. Műszaki Kiadó, Budapest.

2. Neveléstan I

- a) Az iskola nevelési funkciói, arculata, légköre, hierarchiarendszere, kommunikációja, rejtett tanterve.
- b) A szaktanár személyiségfejlesztő feladatai: a személyes, szociális, kognitív és speciális kompetenciák elemzése, fejlesztési lehetőségei. Mutassa be egy szakmai példán keresztül.

Irodalom:

- Bábosik István (2004): *Neveléstudomány*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Nagy József (2002): *XXI. század és nevelés*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Zrinszky László (2001): *Neveléstudomány*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

3. Neveléstan II

- a) A sajátos nevelési igényű tanuló fogalma, az érintettek köre, lehetőségeik a magyar iskolarendszerben. Az integráció, inklúzió és a szelekció kérdései.
- b) A hátrányos helyzetű tanulók fejlesztésének specialitásai a képzőművész-tanár és a design- és vizuálművészet-tanár lehetőségeivel. Egy bevált program bemutatása (például az Igazgyöngy

Alapítvány, a Kreatív Partnerség, az Élmény Műhely Program).

Irodalom:

- Arató Ferenc, Horváth Attila és Varga Aranka (2008): *Hatékony együttnevelés az iskolában – pedagógus-továbbképzési kézikönyv*. Kiadta az Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest.
- Kőpatakiné Mészáros Mária (2011): *A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált/inkluzív nevelése*. Kiadta a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs.
- Bacskay Bea, L.Ritók Nóra, Lénárd Sándor és Rapos Nóra (2008): *Kooperatív tanulás a hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének elősegítésére*. Pedagógus-továbbképzési kézikönyv. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest.
- Torgyik Judit és Karlovitz János (2006): *Multikulturális nevelés*. Bölcsész Konzorcium, Budapest.

4. Didaktika és oktatásszervezés I

a) Az oktatási folyamat dokumentumrendszere és tervezési szintjei: a NAT, a Kerettanterv, a vizsgaszabályzat, érettségi vizsga, szakmai vizsga, az iskola pedagógiai programja, helyi tanterve. A tanmenet, tematikus terv és az óravázlat készítése. A szervezéssel kapcsolatos dokumentumok fajtái.

b) Mutassa be az oktatás rendszerelvű modelljét egy saját szakmai példán keresztül (cél, tananyag, követelmény, szervezési és munkaformák, módszerek, eszközök, értékelés).

Irodalom:

- Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák, különbségek*, Tankönyvkiadó, Budapest.
- Falus Iván (szerk., 2007): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

5. Didaktika és oktatásszervezés II

a) Az oktatási intézmények szervezeti sajátosságai (felelősség-megosztás, döntéshozatal, intézményértékelés).

b) Intézményi és tanórai szervezési feladatok és lehetőségek a képzőművész-tanár és a design- és vizuálművészet-tanár szaktanári munkában.

- Kotschy Andrásné (2013): *Oktatásszervezés elmélete*. Kiadta az Eszterházy Károly Főiskola, Eger.
- Petriné Feyér Judit (2004): *A problémaközpontú csoportmunka*. Gondolat Kiadói Kör, Budapest.

6. Tanári kommunikáció

a) Az iskolai kommunikáció. Asszertív kommunikáció, segítő kommunikáció a tanár-diák, tanár-tanár, tanár-szülő kapcsolatban. A hatékony együttműködés kulcstényezői. Generációs kihívások a tanári munkában.

b) A digitális kommunikáció felhasználása az oktatásban a saját szakterületen.

Irodalom:

- Balázs Sándor (2000): *A pedagógiai kommunikációs képességek fejlesztésének elméleti és gyakorlati problémái*. Okker, Budapest.
- Barkó Endre: *Kommunikatív didaktika*. Dinasztia Kiadó, Budapest, 1998.
- Hunya Márta (2005): A virtuális tanítási környezet. *Iskolakultúra*. 10. sz. 53-69.

7. Szakképzés-pedagógiai kutatás módszerei

a) A pedagógiai kutatás célja, tárgya, jellemzői, folyamata. A kutatási probléma és hipotézis meghatározása. Kutatási stratégiák és módszerek.

b) Egy szaktantárgyi „mini kutatás” bemutatása.

Irodalom:

- Falus Iván (szerk., 2004): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- *Pedagógiai folyóiratok kutatást bemutató tanulmányai*

8. Mérés és minőség a szakképzésben

- a) A mérés lehetséges területei és a kapcsolódó háttérvizsgálatok. A mérés eszközei.
- b) A művészeti szakképzési iskolák minősítése és akkreditációja, mint külső audit.

Irodalom:

- Bredács Alice (2015): A hagyományos és az IKT-vel támogatott mérés és értékelés a szakképzésben. Digitális tananyag.
- Makó Ferenc: *A magyar szakképzési rendszer fejlesztése „szakképzés-vizsgálatok 2008-2010.”* ZSKF TKK Füzetek 6. L'Harmattan Kiadó, 2010, 35–38.

9. Felzárkóztatás és tehetség gondozás

- a) A multikulturális és inkluzív tanulói környezetek és azok szocializációs-nevelési és tanulási-tanítási vonatkozásainak elemzése. A felzárkóztatási folyamat megtervezése.
- b) A tanár és a tehetségfejlesztő hálózat szerepe a tehetségfejlesztő munkában, a saját szaktantárgyában.

Irodalom:

- Gyarmathy Éva (2006): *A tehetség. Fogalma, összetevői, típusai, azonosítása*. ELTE, Eötvös Kiadó, Budapest.
- Gyarmathy Éva (2007): *A tehetség. Háttere és gondozásának gyakorlata*. ELTE, Eötvös Kiadó, Budapest.
- Havas Gábor (2008): *Esélyegyenlőség, deszegregáció*. In: Zöld Könyv a magyar közoktatás megújításáért. ECOSTAT Kiadó, Budapest, 121–139.

10. Oktatástechnológia és multimédia

- a) A multimédia használatának pedagógiai-pszichológiai háttere.
- b) Képek, hangok, mozgóképek beillesztése a digitális tananyagba, a saját szakterületén.

Irodalom:

- Benedek András (szerk., 2013): *Digitális pedagógia 2.0*. Typotex Kiadó, Budapest.
- Holzinger, Andreas (2004): *A multimédia alapjai*. Kiskapu Kiadó, Budapest.

11. Általános lélektani alapismeretek.

- a) A megismerési folyamatok az érzékeléstől a gondolkodásig: a figyelem. Az emocionális fejlődés és akarati cselekvés vonatkozásai..
- b) A tanári attitűdök alakulása, pozitív gondolkodás és beállítódás. Empátia a pedagógiai munkában.

Irodalom:

- Bernáth László és Révész György (2004): *A pszichológia alapjai*. Tertia Kiadó, Budapest.
- N. Koller Katalin és Szabó Éva (szerk. 2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris-Századvég Kiadó, Budapest.

12. A személyiség közelítésének aspektusai.

- a) A vérmérséklet és nevelés. A személyiség zavarai és ennek iskolai megjelenése. Az ön- és társismeret jelentősége és módszerei.
- b) A motiváció és viselkedés. Szociális tényezők hatása a motívumtanulásra. A teljesítménymotiváció kérdésköre, a sikerorientáltság tényezői. Az iskolai kudarcok. Stressz az iskolában, stratégiák a megküzdésre.

Irodalom:

- Carver, Charles S. és Schreier, Michael F. (1998): Személyiségpszichológia. Osiris-Századvég Kiadó, Budapest.
- Pléh Csaba, László János és Oláh Attila (szerk., 2001): *Tanulás, kezdeményezés, alkotás*. Eötvös Kiadó Kft., Budapest.
- Réthy Endréné (2003): Motiváció, tanulás, tanítás: Miért tanulok jól vagy rosszul? Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

13. Fejlődéspszichológiai alapismeretek.

a) A pszichikus ontogenezis bemutatása. Az anya-gyermek kapcsolat fejlődésbeli szerepe. A személyiség pszichoszexuális fejlődése, a pubertáskor problémái, identitás, szerepdiffúzió.

b) Az új generáció jellemzői és fejlesztésük új lehetőségei a szaktantárgyan keresztül.

Irodalom:

- Cole, Michael és Cole, Sheila R (2006): *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Tari Annamária (2011): *A „Z” generáció*. Tericum Kiadó, Budapest.

* A vizsgakérdéseket a Tanárképző Központ által közétett anyag és a képzési sajátosságok alapján állítottuk össze. Az A és a B kérdéseket szétválasztása növeli a variációs lehetőségeket.